

11672

№ 31

182

19.X.1904 г.

София

Сладко пиле, преди да седна да ти пиша, препрочетох последните ти две затворени писма. Ти ще ме простиш, че тъй дълго не съм ти писал. Обаче туй, което трябваше да ти пиша, аз прибързах да ти съобщя своевременно, то е по въпроса за преместването ти при Петрова. По този въпрос аз ти писах набързо едно отворено писмо. А понеже от десетина дена насам бях зает с извънредно много работа, то няхах възможност, но действително няхах възможност да ти пиша затворено писмо. Работата, с която бях зает е следущата: на 16 т.м. играхме "Призраци" аз, както знаеш играя пастор Мандерс, роля съвсем не по мое амплуа. Затова именно аз погледнах на нея много по-сериозно, отколкото към сяка друга роля. Аз трябваше да изработват съвсем нов тон за тази роля, нови маниери, нов грим, сичко, сичко ново. Ето защо ^{ТЯ} ~~ТЯ~~ ми отнемаше много време. Особено това стана, когато се върнах от Варна. Тогавя сериозно се залових за нея и представи си, сладко ми пиле, че моите трудове не отишли на вятра. С тази роля, според мнението на приятели и неприятели, вторите от които изобилствуват повече от приятелите, аз съм турил още един камък върху онзи зид, върху който се гради моята актьорска слава. Освен че сичките ми познати са останали поразени от моята игра, но и хора, като Канелли, Хлебарова, Ганчев, Коледаров и много други, с които не че съм скаран, но както знаеш, не съм добре, и те са се произнесли, че индивидуалността на моята игра надделяла сички и моята роля изпъкнала като главна роля, благодарение на "високо художественото" изпълнение. Сичките критики, които излязоха досега, винаги визираха в моето лице един умен и индивидуален актьор. Утре ще ти изпратя една рецензия, писана в "Утрешна поща" и от нея ще ти стане сичко ясно.

p_K59A_006002

Втората важна причина, която ме забави с отговора ми е: че превеждах "Вишневый сад". Ах, какво чудно произведение! Каква поезия, какво художество и тих песимизъм! Такъв песимизъм, който не кара хората да се мразят един друг, който не проповядва самоотречение, но тъга, необятна тъга, с която е препълнен целия божи свят. Тиха, приятна, в същото време болезнена тъга! Аз я преведох и за мое, и главното за твое щастие, се намери един книжар във Варна, който се съгласи да я издаде. Преговорите са вече привършени, условията сключени и вероятно след 10 дена ще получи следущия хонорар. Ще получа на печатна кола по 25 лева. Книгата вероятно ще излезе 4 1/2 коли, следователно ще получа всичко - 100 - 110 лева. Освен това издателя ще ми даде още 20 екземпляра от пиесата. Щом излезе от печат, аз ще ти пратя един екземпляр да го покажеш на братушките - артисти: да им покажеш, че и ние не спим и ние знаем що е Чехов и отде е той. Освен това фактът, че аз съм преводача на любимата пиеса на Худож. театър, ще дигне вярвам и твоите акции още повече пред очите на началството ти и твоите познати артистки и артисти.

Ето, сладко пиленце, две много важни причини, които ме забавиха с навреме да не ти отговоря. Превеждането на пиесата стана в продължение само на една неделя. И през тази неделя аз не видях бял ден. Щом свърша репетицията си, почна да превеждам, а сетне - да уча ролята. И т.н. Но сега съм спокоен и чакам да получа хонорара, от който една част ще пратя на тебе, на моето сладко гълъбче, моята мила и нежна женица. Аз вярвам, че тази зима се ще се намира подобно къораво, което ще ми помага на масрафите. Иначе аслъ и не може да бъде, защото аз не стоя със скръстени ръце.

Скръбта, която съм ти причинил с последното си затворено писмо, аз с най-големи мъки и и зтезания ще се мъча да изкупя.

Сяка твоя сълза, сяка въздишка ти много добре знаеш това, е най-скъпото нещо за мен на света. Аз ще бъда най-безжалостния мъж, ако като се намирам толкова далеч от съпругата си, да зема да и пиша оскърбителни писма, с които за нещо да и натяквам. Аз, може би, съм искал само да изтъкна само един факт, минал факт, който е произлязъл между двама ни, благодарение на нашата неразбория; особено на моята нервозност и придирчивост. Ако, мило ми момиче, съм се изпуснал да ти напиша нещо повече отколкото трябва, ако с нещо съм ти наранил чувствителното сърце, то прости ми бе, миличка! Целувам те, обичкам те, но те моля да ми простиш! Когато се видиме, ти ще видиш с какво ще се накажа сам пред тебе за тия мои груби обръщения и писма!

Театралната рецензия за Метерлинковите пиеси, с които сте открили зимния сезон, получих; благодаря ти. Аз и в Петербургски вестници четох за тези пръв за Худож. театър провал. И действително чудно е. Аз с нищо не си обяснявам това пропадане, освен с негодността на Метерлинковите пиеси за сцената и извънредното старание на Станиславски да постави тия пиеси, от което извънмерно голямо негово старание, той се е "престарал".

Мен особено приятно ми е за онова впечатление, което си направила на Данченко с прочитане на "гегзаметра". Напред, миличка! Напред! Старай се! Наблюдавай! Внимавай, защото за такива уроци милиони да плащаш тука - пак няма да ги намериш. Ти как си с руския език? Ако си почнала да бръщолевиш свободно, поопитай се да ми пишеш по руски. Да видим ще ли можеш.

. . . . .

Няма ли да ти бъде чудно, сладко ми пиленце, че едната половина от писмото си съм почнал да пиша на 19 т.м., а втората на 23.? А?

Но след като искам нископоклонни извинения от тебе, моля те преди сичко да бъдеш спокойно от всяка страна и с никакво предубеждение да не четеш писмото ми. Предубеждението в случая е излишно, защото има съществени причини, които просто ми попречиха да довърша навреме заченатото си писмо.

Сички в къщи сме живи и здрави. Оличка беше тия дни неразположена защото, знаеш ли защо?... Защото милото ни детенце изкарва кърните зъби. По тази причина тя имаше малко огън и беше неразположена. Сега се поправи и ве да идва в нормалното си състояние. Нали знаеш - без тия работи не може да мине. Растенето на едно дете винаги е съпроводено с тия малки неприятности. Но да я видиш каква е пораснала, жива, пъргава, в чашка да си я изпиеш!!! Майка също е здрава. Тя не може да остане нито минута свободна. Особено много се ядосва с глупавата Вена.

Обстоятелството, че след "призраци" настъпи даването на "Арказанови" ме принуди да се отдели мислено от теб и следователно да не ти пиша. Занятието с ролята "Наваригин" от "Арказанови" ме ангажира сичкото време, даже до толкова, та не бях в състояние да ти напиша нито една илюстрирана карта поне. Мила ми гълъбице, аз пръв път през живота си съм бивал толкова сериозно зает, за да не ми остане нито пет минути да напиша едно отв. писмо. То беше чудо, чудо. Пиеса след пиеса, роля след роля. Пък при това се прибави и превода на "Вишневи сад"!! Но сега, слава богу... сега съм вече по-свободен. Не съм дип много свободен, но по-свободен от напреж. Сега имам да готвя за ноемврий "Сатин" и в драмата "Маски" главната роля.

Но чудно ми е защо и ти в същото това време, когато се случи да не ти пиша толкова дълго и ти не се обади поне с едно отв. писма?

Това обстоятелство много е чудно за мене?!... Но, ти навярно си била заета с преместването, с училищни работи и др. Но пък да не си и болна, миличка, да не се е случило с тебе нещо?!... Пиши ми, гълъбчето ми, как си прекарала от десетина дена насам и защо не ми писа досега? У нас театралното дело върви отвратително. Ако да мога и аз като тебе, поне една годинка да прекарам в Художествения театър, че тогава да ме видиш ти мен! И наистина, да не се хваля, но чувствавам, че ако ми се удаде случай да прекарам една годинка в Худож. театър, аз ще бъда не по-слаб режисьор отколкото Станиславски! Това може би да е самооблщение може би да е илюзия, не знам, но като виждам какво се върши тук, как се поставят и режисират пиесите, аз и сега още, при сегашната моя още слаба подготовка, съм готов да натрия носа секиму. А какво би било, ако мога да прекарам една година в Худож. театър?! Но... добър е господ! Той няма да ни остави, той вижда, кой какво върши на земята и ще направи щото истината и честността да тържествува!

Гълъбче бе, мъчно ми е бреее!... мъчно! Аз не зная никак какво ще правя тази зима. Не толкова ми е мъчно за "Ив. работа", отколкото да те имам при себе си, да те прегръщам и сладко целувам. Колкото за "Ив. раб." аз никак не се грижа, защото право да ти кажа, аз съм страшно корав човек: като кажа нещо, че еди какво си дело или работа трябва да я извърша, аз пред нищо не се спирам. Така и за "в. раб.": аз си казах, че докато не те прегърна отново в прегръдките си, няма да се занимавам и мисля за тази човешка слабост, или по-право да си кажа с тази потребност.

Ти си гледай кефа! Аз в много по-опасни и безизходни обстоятелства съм си опитвал железната воля, затова тук ще мога напълно да изтрая до деня, в който... ах!... тръпки ме по-

биват, като си помисля само!!...

С днешната поща ти изпратих 20 лева, т.е. 7,р 50 коп. Те са от парите за пиесата. В скоро време /след една неделя/ ще получа остатъка от хонорара, от който и теб ще пратя да си купиш нещо. С тия 7 рубли аз те моля да се поразпуснеш малко повече: именно да пиеш няколко чаши бира, да отидеш на опера и балет, да си купиш някои дреболии, каквито ти намираш за необходими. Освен 100-тах лева, които ще ти изпратя на 1 ноември и вероятно ще получиш към 8-9 в.м. аз тия дни ще ти пратя още няколко /20 - 30 лева/ да имаш за зимата повечко парици. Нали виждаш, без тях нито крачка не можеш да направиш. Пиши ми нещо за "на -дне" кажи на Станиславски, че аз ще играя Сатин, я ти разправи нещо за характера, тона, грима и разбирането типа.

Засега, като ти казвам довиждане, обещавам ти, че ще бъда по-редовен в преписката си. Целувам те сладко, страстно по алениту устни, по цялото тяло, обичам те и без теб не мога, сладко мое пиленце.

Вечно твой Няся.

Снощи имахме генер.реп. на "Арказанови". С моя оригинален и типичен грим, с държанието си и с разбир. на ролята съм направил на мнозина поразяюще впечатление. Утре играем. Ще ти пиша за критиките.

Имаш народно много здраве от Златарка, Тороманови, Шена Попова, Хлебарава и вуйчови!...